EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 29.5.2013
COM(2013) 356 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Igaunijas 2013. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Igaunijas stabilitātes programmu 2012.-2017. gadam

{SWD(2013) 356 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Igaunijas 2013. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Igaunijas stabilitātes programmu 2012.-2017. gadam

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes 1997. gada 7. jūlija Regulu (EK) Nr. 1466/97 par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu[2],

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas[3],

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

(1) Eiropadome 2010. gada 26. martā piekrita Komisijas priekšlikumam sākt jaunu izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju "Eiropa 2020", kam pamatā būtu ciešāka ekonomikas politikas koordinācija, lielākoties pievēršot uzmanību galvenajām jomām, kurās jārīkojas, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.

(2) Padome 2010. gada 13. jūlijā, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumiem, pieņēma ieteikumu par dalībvalstu un Savienības vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādnēm (2010.–2014. g.), un 2010. gada 21. oktobrī – lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm[4], kas kopā veido "integrētās pamatnostādnes". Dalībvalstis tika aicinātas ņemt vērā šīs integrētās pamatnostādnes savā ekonomikas un nodarbinātības politikā.

(3) Valstu un to valdību vadītāji 2012. gada 29. jūnijā pieņēma lēmumu par Izaugsmes un nodarbinātības paktu, kas ir saskaņots pamats rīcībai valstu, ES un eurozonas līmenī, izmantojot visas iespējamās sviras, instrumentus un politikas jomas. Viņi pieņēma lēmumu par dalībvalstu līmenī veicamo rīcību, jo īpaši paužot pilnīgu apņemšanos

[1] OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
[2] COM(2013) 356 *final*.
[3] P7_TA(2013) 0052 un P7_TA(2013) 0053.
[4] Padomes 2013. gada 22. aprīļa Lēmums 2013/208/ES.

sasniegt stratēģijas "Eiropa 2020" mērķus un īstenot konkrētai valstij adresētos ieteikumus.

(4) Padome 2012. gada 6. jūlijā pieņēma ieteikumu par Igaunijas valsts reformu programmu 2012. gadam un sniedza atzinumu par Igaunijas atjaunināto stabilitātes programmu 2011.-2015. gadam.

(5) Komisija 2012. gada 28. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu[5], iezīmējot 2013. Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Komisija, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011 par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību, 2012. gada 28. novembrī pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu[6], kurā Igaunija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām paredzēts izstrādāt padziļinātu pārskatu.

(6) Eiropadome 2013. gada 14. martā apstiprināja, ka prioritātes ir nodrošināt finanšu stabilitāti, fiskālo konsolidāciju un sekmēt izaugsmi. Tā uzsvēra vajadzību īstenot diferencētu, uz izaugsmi vērstu fiskālo konsolidāciju, atjaunot normālus aizdevumu nosacījumus ekonomikai, sekmēt izaugsmi un konkurētspēju, risināt bezdarba problēmu, novērst krīzes sociālās sekas un modernizēt valsts pārvaldi.

(7) Igaunija 2013. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2013. gada stabilitātes programmu, kas attiecas uz laikposmu no 2012. līdz 2017. gadam, un 2013. gada valsts reformu programmu. Abas programmas izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību.

(8) Pamatojoties uz 2013. gada stabilitātes programmas novērtējumu saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97, Padome uzskata, ka stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomiskais scenārijs ir ticams 2013.-2014. gadā, kad reālais IKP pieaugums ir paredzēts vidēji 3,3 % apmērā. Komisija 2013. gada pavasara prognozē paredz pieaugumu 3,5 % apmērā 2013.–2014. gadā. Igaunija ir sasniegusi nominālo budžeta deficītu 0,3 % apmērā no IKP 2012. gadā. Programmā joprojām ir saglabāts iepriekš noteiktais vidēja termiņa mērķis (turpmāk "VTM") par strukturālu pārpalikumu. Tas ir tālejošāks, nekā noteikts Stabilitātes un izaugsmes paktā. Tā kā Igaunijas strukturālā bilance 2012. gadā bija ar pārpalikumu, valsts sasniedza savu VTM vienu gadu ātrāk, nekā paredzēts iepriekšējā programmā. Stabilitātes programmā izklāstītās budžeta stratēģijas mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu fiskālo politiku, kas sekmē līdzsvarotu izaugsmi, saglabājot VTM un vienlaicīgi nodrošinot pietiekamas fiskālās rezerves un samazinot nodokļu slogu darbaspēkam. Programmā paredzēts, ka plānotais nominālais budžeta deficīts (0,5 % no IKP 2013. gadā) prognožu periodā samazināsies un 2014. gadā būs līdzsvarā, un turpmāk – ar pārpalikumu. No pārrēķinātās strukturālās bilances vispārējā novērtējuma, kurā ietverta izdevumu kritērija analīze, izriet, ka Igaunijā nav ievērojamu atšķirību no VTM 2013. gadā, un 2014. gadā tiks sasniegts strukturāls pārpalikums. Parāda attiecība ir krietni mazāka par 60 % no IKP, un saskaņā ar programmu tā, visticamāk, pēc 2013. gada samazināsies līdz aptuveni 9 % 2015.–2016. gadā. Igaunija 2013. gadā plāno ieviest budžeta strukturālās bilances normu atbilstoši Līguma par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību prasībām. Tiklīdz norma būs ieviesta, tā būtu jāpapildina ar saistošo daudzgadu izdevumu mērķu stiprināšanu.

(9) Attiecībā uz darba tirgu, neraugoties uz to, ka nodarbinātības līmenis turpina pieaugt, joprojām ir šķēršļi, kas kavē izaugsmi, tostarp pastāvīgs jauniešu un ilgstošais

[5] COM(2012) 750 *final*.
[6] COM(2012) 751 *final*.

bezdarbs, prasmju neatbilstība, pieaugošais darbinieku trūkums, tostarp arī darbaspēka zudumi ilgstošu veselības problēmu dēļ. Sociālo pabalstu sistēma būtu jāpadara elastīgāka un mērķtiecīgāka, sniedzot atbalsta pakalpojumus un stimulus bezdarbniekiem un nenodarbinātajiem, kas varētu atgriezties darba tirgū, tajā pašā laikā būtu jāstiprina aktivizēšanas pasākumi, lai nodrošinātu, ka tie ir vērsti uz tām grupām, kurām tie ir visvairāk nepieciešami. Izdevumu efektivitāti ģimenes politikas jomā varētu uzlabot, neskarot budžetu, tostarp pārdalot finansējumu vecāku pabalstiem un piešķirot to efektīvākiem pasākumiem, piemēram, bērnu aprūpes pakalpojumiem, kas, sagaidāms, pozitīvi ietekmēs sieviešu nodarbinātību. Jautājums par ekonomisko attīstību reģionos ir jārisina saskaņotākā veidā, lai gūtu ievērojamākus rezultātus.

(10) Izglītības un apmācības jomā Igaunija daļēji īstenoja 2012. gada ieteikumus – augstākās izglītības reforma tika pieņemta 2012. gadā, un 2013. gadā ir plānots pieņemt jaunu visaptverošu profesionālās izglītības un apmācības reformu. Īpaša uzmanība būs jāpievērš pietiekamai sociālo partneru iesaistīšanai, lai nodrošinātu pietiekamu māceklības vietu skaitu profesionālajā izglītībā. Vidējās izglītības racionalizēšana ir svarīgas saistības, kas vēl nav izpildītas. Jautājums par jauniešu bezdarbu, kas joprojām ir samērā augsts, ir jārisina, ņemot vērā lielo to personu īpatsvaru, kam nav profesionālās izglītības vai arodizglītības. Joprojām netiek pietiekami risināts mazkvalificēto darbinieku pieejas mūžizglītībai jautājums, un pasākumi attiecībā uz jauniešu bezdarbu ne vienmēr atbilst darba tirgus vajadzībām. Trūkstošā saikne starp valsts pētniecības nozari un ekonomiku turpina kavēt produktivitātes izaugsmi un negatīvi ietekmēt Igaunijas konkurētspēju. Turklāt pētniecības un inovāciju sistēmas internacionalizācija un tās noteikšana par prioritāti joprojām ir problēma, ņemot vērā Igaunijas ekonomikas mazo apjomu.

(11) Igaunijas energointensitāte joprojām ir ļoti augstā līmenī. Lai gan valdība ir veikusi zināmus pasākumus, centieni ir jāturpina un jāpastiprina, papildu uzmanību pievēršot dzīvojamo ēku renovēšanai. Jaunu automobiļu parks Igaunijā ir visenergointensīvākais ES, un patēriņa modelis nemainās, neraugoties uz palielinātajiem degvielas akcīzes nodokļiem. Bez papildu pasākumu veikšanas Igaunija, visticamāk, nesasniegs mērķi attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, jo īpaši tad, ja netiks veikti pasākumi transporta un mājokļu jomā. Igaunijas enerģijas tirgus joprojām ir samērā izolēts, ņemot vērā, ka pārrobežu savienojumi nav pietiekami.

(12) To pakalpojumu sniegšana, kas ir vietējo pašvaldību juridisks pienākums, vairākumā jomu ir neefektīva, jo īpaši ilgtermiņa aprūpes, ģimenes atbalsta pakalpojumu, veselības aprūpes, izglītības un transporta jomā. Tas ir vietējo pašvaldību zemās administratīvās spējas dēļ un tādēļ, ka vietējo pašvaldību ieņēmumi neatbilst uzticētajiem pienākumiem. Vēl nav izstrādāts dzīvotspējīgs plāns vietējās administrācijas uzlabošanai.

(13) Eiropas pusgada ietvaros Komisija ir vispusīgi izanalizējusi Igaunijas ekonomikas politiku. Tā ir izvērtējusi stabilitātes programmu un valsts reformu programmu. Tā ir ņēmusi vērā ne tikai šo programmu nozīmību ilgtspējīgai fiskālajai un sociālekonomiskajai politikai Igaunijā, bet arī to atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību stiprināt Eiropas Savienības vispārējo ekonomisko pārvaldību, sniedzot ES līmeņa ieguldījumu valstu turpmākajos lēmumos. Komisijas ieteikumi saskaņā ar Eiropas pusgadu ir sniegti turpmāk 1.–5. ieteikumā.

(14) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi Igaunijas stabilitātes programmu, un tās atzinums[7] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.

(15) Eiropas pusgada ietvaros Komisija ir izanalizējusi arī visas eurozonas ekonomikas politiku. Pamatojoties uz to, Padome ir sniegusi konkrētus ieteikumus, kas adresēti dalībvalstīm, kuru valūta ir euro, Igaunijai būtu jānodrošina, lai šie ieteikumi tiktu īstenoti pilnībā un laikus,

IESAKA Igaunijai laikposmā no 2013. līdz 2014. gadam rīkoties šādi.

1. Īstenot izaugsmi veicinošu fiskālo politiku un saglabāt stabilu fiskālo stāvokli, kā paredzēts, nodrošinot atbilstību vidēja termiņa budžeta mērķim programmas laikā. Papildināt plānoto budžeta normu ar saistošākiem daudzgadu izdevumu noteikumiem vidēja termiņa budžeta programmā un turpināt publisko izdevumu efektivitātes uzlabošanu.

2. Uzlabot stimulus strādāt, padarot pašreizējās dažādās sociālo pabalstu sistēmas saskaņotākas un palielinot pabalstu piešķiršanas elastību un mērķorientāciju. Uzlabot sociālo pakalpojumu sniegšanu, tostarp bērnu aprūpi, tajā pašā laikā uzlabojot ģimenes politikas efektivitāti un izmaksu lietderību. Stiprināt aktivizēšanas pasākumus, lai atvieglotu ilgstošo bezdarbnieku un personu, kas saņem invaliditātes un darba nespējas pabalstus, atgriešanos darba tirgū. Izveidot saskaņotu stratēģiju to reģionu ekonomiskās izaugsmes veicināšanai, kuros ir augsts bezdarba līmenis.

3. Turpināt centienus, lai uzlabotu izglītības un apmācības sistēmu atbilstību darba tirgum, tostarp turpinot iesaistīt sociālos partnerus un īstenojot mērķtiecīgus pasākumus jauniešu bezdarba mazināšanai. Būtiski palielināt mazkvalificēto darbinieku piedalīšanos mūžizglītībā. Pastiprināt centienus, lai pētniecības un inovāciju sistēmas noteiktu par prioritārām un sekmētu to internacionalizāciju, un palielināt sadarbību starp uzņēmumiem, augstākās izglītības iestādēm un pētniecības iestādēm.

4. Uzlabot energoefektivitāti, jo īpaši saistībā ar ēkām un transportu, un stiprināt vides stimulus attiecībā uz transportlīdzekļiem un atkritumiem, apsverot tādus stimulus kā automobiļu aplikšana ar nodokļiem un/vai degvielas akcīzes nodokļa palielināšana. Pastiprināt pārrobežu energotīklu savienojumu attīstību, lai dažādotu enerģijas avotus un veicinātu konkurenci enerģijas tirgū.

5. Labāk līdzsvarot vietējo pašvaldību ieņēmumus un uzticētos pienākumus. Uzlabot vietējo pašvaldību efektivitāti un nodrošināt, lai tiktu sniegti kvalitatīvi vietējie sabiedriskie pakalpojumi.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs

[7] Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.